

Beletristica, sciintie, arte, viétiã socialã, moda.

<p>Pesta Domineca 4/16 mai</p>	<p>Va esi in fã-care domineca. cu portrete si alte ilustratiuni. In fã-care anu prenumerantii capeta dõue tablouri pompõse.</p>	<p>Pretiuu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 18.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Stra'ã lul Leopoldu Nr. 33., unde sunt a se adresã manuscrisurile si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tõte poste. Pentru Romania in librari'a dloru Sococu et. comp in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V 1869.</p>
---	---	--	----------------------------------	--	---	---

Luptele pentru emanciparea femeiloru.

Acést'a cestiune s'a inceputu ca o revolutiune reformatõria si pacica in multe state civilisate pentru interesulu seculu frumosu, si a adusu in miscare viéti'a familiarã si socialã, încãtu se vede, cã lumea se lupta pentru o idea mare, — pentru femeia.

Acést'a lupta nu e pe campia, ci pe hartia, — in societãti, in viéti'a publicã si in parlamentu, si are pe flamur'a sa: „Emancipatiunea femeiloru.“ Dar acést'a devisa, e falsã. Cuventulu „mancipiu“ insemnéza sclavu, robu, servu, si „emancipatu“ scapatu, lasatu de sclavia; éra „emanciparea, emancipatiunea“ lasarea din sclavia, e liberarea. Cine cunõsce astadi starea femeiei in statele civilisate, va aflã cã femeia nu e „mancipia“; si in acele state, cestiunea se põte numi: „Reform'a socialã a femeiloru, egal'a indreptãtirea a loru in viéti'a publicã, cu barbatii!“

De emancipare dara põte fi vorb'a numai la femeile din Asia, Africa, la popõrele barbare, unde femeia in adevèru e inca mancipia, si se vinde ca si sclavii.

Ore atunci, candu in lume se põrta lupte pentru interesulu toturoru femeiloru, romanele nu au interesu de acést'a lupta? Cu de bunãsim'a; sê se gatésca dara in cultura, ca pe atunci, candu va fi lupt'a acést'a si in patri'a nõstrã, sê

fia gat'a de lupta, ca si romanele sê aiba folosu din invingeri.

La noi va ajunge acést'a lupta mai tardiu, precum tõte ideile mari mai tardiu au ajunsu pe la noi, decãtu in alte state, deõrece aci popõrele au remasu indreptu in cultura, si in libertãtiele publice.

Dar tõte ideile mari, cari au influentia a supra genulu omenescu, a supra culturei popõreloru, cu mari greutãti ajungu la invingeri, pentru cã genulu omenescu in sine are multi inimi, pentru cã popõrele adeseori au tirani a supra loru, carora li place intunereculu si sclavi'a.

Adeseori s'a facutu si abusu de ideile nõue si bune, si contrarii atunci surpara caus'a bunã; inse ori ce, ce corespunde firii genulu omenescu, naturei unu poporu, ratiunii si dreptulu, si ori ce idea, ce are destinatiunea ca odata sê invinga, va trece incetu peste pedece, si va invinge, si atunci trebuie sê dovedésca, cã are dreptu sê vietuiésca! *Libertatea popõreloru*, a fostu de multu o idea; *indreptãtirea natiunalitãtoru*, e adi o idea chiar in timpul lupteloru, si reform'a socialã a femeiloru, e o idea, ce adi si-incepe luptele. Amicii de dreptu, de dreptate si adevèru, se voru intrunã sub flamur'a acestei reforme, si o voru portã pe calea virtutii, la invingere; ei se voru luptã chiaru si cu prejudetiele si nepãsarea femeiloru, pentru interesulu acestor'a.

Ar fi acuma întrebarea, că în ce stă reform'a acést'a sociala, si ce drepturi sê se castige pentru secsulu femeiescu?

Reform'a acést'a pretinde, ca sê li se ierte femeiloru, sê ajunga si ele de faptori ai culturii si buneii stâri materiale, si sê se folosésca de drepturi politice pana la gradulu celu mai naltu, ca si barbatii. — Acést'a e unu respunsu în genere, de unde rezultéza ca femeile sê aiba dreptu :

„A invetiá acele sciintie, ce le invétia barbatii, ca sê póta fi doctori de medicina, diregatori, etc. A lucrá maiestrie, ramuri industriale, a face din manile loru capitalu de castigu, de avutiá etc. A avé drepturi politice, de unde ar urmá sê iee parte — cu dreptu de votisare — la alegerile diregatoriloru, deputatiloru, a fi deputatu la dieta etc. etc.“

Dorindu dara de a promové si eu acést'a cauza innaintea damelor romane, permitiendu acést'a introducere, voiú desfasiurá mai pe largu si pe rendu, aceste idei aci clasificate.

At. Marienescu.

Visula.

Óte sunt visuri în asta lume
De suferintia
Si de dorintia,
Visuri ce sbóra nelasandu nume.

Unu visu e viéti'a de amagire,
Visu e amorulu.
Visu e si dorulu
Ce 'n diori ne lasa o suvenire.

Unu visu e mórtea netrecatoriu.
Visu e dorerea
Si mângaierea
Unui bietu sufletu suferitoriu.

Si dalb'a diua cu mândru-i sóre,
Nóptea doiósa
Si 'ntunecósa
Nu-su de câtu visuri variatórie.

Visuri sunt tóte, si diferescu
Dupa lungimea,
Dupa scurtímea
dilei în care ele 'nflorescu

Nu e visu inse, ci adevéru
E umilirea
Si rastignirea
Gintei ce geme în jugu de feru.

Nu e visu inse, ci realitate
Lupt'a cea mare
Natiunei care
Pentru dreptate seculi combate.

Nu e visu inse, nu-e nalucire
Nici intristarea,
Nici despararea
Ce me lipsesce de fericire.

I. C. Dragescu.

Preotulu din Marnas.

— Novela francesca. —

I. Doi preoti.

Erá o séra rece de optomvre în anulú 1817.
Ningea si ventulu scuturá scandurile cele scópte ale portii.

Interiorulu spatiului acelui strentu, în care conducemu pre cetitoriu, promite unu spectacolú tristú si miserabilú.

Pre o mésa debila statea o lampa simpla, si cu lumin'a ei cea obosita luminá restulu cinei miserabile, care a constatu din pane négra, din nuci, casiu de capra si din apa de isvoru.

Lumin'a cea debila a lampei mai multu decâtu diumetate parte a chiliei acestei strente o lasá neluminata. Pe vétr'a caminului se mai vedeau câti-va carbuni ardiendu, ca remasítiele vitieloru celoru arse. A lungulu paretiloru umedi si goli erá o parechia de scaune lungi, alu caroru esterioru nu dovedea multa maiestria.

Intru adevéru, interiorulu casei parochiale de *Marnas* nu avea nici de câtu ce-va facia amicabile si invitatória.

Pe vétr'a caminului siedeau doi barbati, doi preoti, conversându la olalta cu placere.

Unulu dintre ei erá unu betranu caruntu ca nen'a, la etate camu de siepte-dieci, séu siepte-dieci si cinci de ani; dinsulu luase o pusetiune plecata; dar sê parea, cá mai multu i-ar fi plecatu capulu o încordare spirituala, o descuragiare adanca, decâtu greutatea aniloru. Odihnindu-si manile pe genunchi, din tempu în tempu si-tientea ochii într'unu punctu, — ca si candu ar voi a cercá în memori'a si trecutulu seu respunsu la o întrebare, care-lu-ocupá în continuu.

Celu-alaltu preotu abié potea sê fia de trei-dieci de ani. Uscatímea lui cea neindatinata i facea si mai evidenta statur'a inalta. Trasurile lui palide si obosite nu apromiteau ce-va extraordinariu, luceau într'o lucóre uimitória, vorbe chiaru si precisu; cuvintele lui erau simple, dar elocvente; fisioni'm'a lui cea de totu comuna, în momintele liniscei, în momintele iritatiunei, sprimá o asié marime si maiestate, care revoca în memoria frumseti'a cea mistica a vestitoriloru sântei evanghelii.

Celu d'antáiu dintre acesti doi preoti erá

parintele *Desbrosses*, pana acuma parochulu de *Marnas*, ér acumu la dorinti'a sa, dispensatu de acestu oficiu; celalaltu erá parintele *Gabrielu*, care tocma acumu fuse numitu de sucesoriulu celui d'autáiu.

Marchisulu *Gabrielu de Chatiaugiron* si-trage originea din un'a din cele mai nobile si mai avute familii a casei *Anjou*. Relatiunile familiare si avuti'a familiei sale l'a facutu liberu de a-si alege dupa placu ori si ce cariera de viétia, ér educatiunea escelenta, si cunosciintele lui in ori ce stare sociala, i-a ascuratu o cariera stralucita. Dar junele nu a simtitu plecare la alt'a, decâtu numai la o chiamare, adeca la statulu preotiescu, si in acést'a la carier'a de Misionariu.

Dinsulu si-a fostu facutu de multu tempu planulu de a fi misionariu, dar in acést'a privintia a datu de pedice neinvinsu din partea familiei sale. Elu suferea de unu morbu, care a fostu rapitu si viéti'a mamei sale, si ar fi fostu o nebunia din partea lui a se espune acelu greutati, cari sunt impreunate cu viéti'a unui misionariu. Asié dar a renunciatu planului seu, si s'a multumitu cu oficiulu de parochu.

Acesti doi preoti conversau la olalta, precumu amu amintitu.

„Asié — díse parintele *Desbrosses* cu espre-siunea unei indoieli — acea me va torturá pana la mórte, si me va face, ca sê pasiescu cu frica inaintea scaunului celui Ddieescu. Mi-a lipsitu curagiulu; am fostu unu pastoriu fricosu, unu pastoriu necredintiosu; eu nu am sciutu, sê-mi aperu turm'a, si nu m'am abatutu din calea periclu-lui. Vai mie! Acést'a-mi servesce spre rusine!“

„Ba nu, frate, — díse preotulu celu mai teneru, — tu esti nedreptu insu-ti in privinti'a ta, ér Ddieu, care ne amesura oficiele si faptele dupa poterile nóstre, nu te va judecá. Tu nu ai fugitu, ci te-ai luptatu; si de ai si fostu invinsu in lupt'a acést'a de patru dieci de ani, totu-si ostenele si plagele tale voru fi considerate.“

„Ti-multiumescu — díse *Desbrosses*, respi-randu mai usioru, — ti-multiumescu pentru cuvintele aceste, cari ér m'a impacatu cu mine insu-mi! Ah, crede-me, cá numai convingerea cea mai adánca a neputintiei mele a potutu sê me indemne, ca sê-mi ceru demisiunea din parochi'a acést'a; ér tu trebuie sê ai curagiu mare, ca sê iei pre umeri sarcin'a, care te ascépta,“ — adause elu, facéndu alusiune la compactiunea debila a sucesoriului seu.

„Voiesce, si vei poté — respunse acést'a, pe scurtu.

Urmá o pausa de tacere.

Inca nu a fostu incetatu de a ninge. Foculu

din caminu s'a stinsu, si frigulu, care strabatea din afara, din ce in ce se facù totu mai sim-tiveru.

Tus'a atacà si mai tare pre parintele *Gabrielu*.

„Clim'a nóstra cea aspra — díse parintele *Desbrosses*, — ni este mai alesu inimiculu, cu care trebuie sê tragemu séma.“

„Eu-mi cunoscú dorerile — respunse preotulu celu teneru, — dar ce-mi pasa? Ce voiesce Ddieu, trebuie sê se intemple; si ce face elu, e bine.“

Preotulu celu betranu lu-privì cu uimire.

„Dóra s'ar poté curá. — díse elu — morbulu acést'a intr'o clima mai blanda si priu o ingri-gire mai diligenta...“

„Dóra... si apoi?“

„Apoi?“

„Da, firesce! câ-ci ce-i pasa de mórte ace-luia, care ambla in calea Domnului? Morbulu acést'a, de care te in spaimentedi, pentru mine nu e alta, decâtu o admonitiune, câ trebuie sê me grabescu intru implinirea datorintiei mele, de óre ce tempulu me silesce. Inpartasiesce-mi dar, parinte, chiarificatiunile promise, cari potu sê-mi fia de lipsa la implinirea datorintiei mele cei mai sante.“

„E bine, fia dar!“ respunse parintele *Desbrosses*.

Pentru unu momentu tacù, ca sê-si recu-léga cugetele si suvenirile sale.

„Ca sê-ti potú esplaná chiaru giurstarile de acumu — incepù elu, — mi-trebuie ca sê me demitu mai adánca in intemplantile trecutului.“

„Te ascultu, vorbesce!“

„Tu scii, cumca in seclulu VIII. a eruptu islamismulu in Europ'a si a inundatu si o parte a patriei nóstre. La *Poitiers* fiindu sustienutu de *Carolu Martelu*, s'a reintorsu acestu torinte barbaru spre mediadi, si latíndu-se, a acoperitu regiunele dintre *Garonne* si *Pirenei*. In cetu in cetu s'a amestecatu ras'a cea vechia de poporu cu cea nóua, si acést'a totu-si nu a impedecatu, ca Saraceni sê nu lase dupa sine mai multu, decâtu o urma nestersa a trecerei loru.“

„Multe datini, multe monuminte, si numai pucine cuvinte de a limbei nóstre nu-si afla aiurea esplicare decâtu numai in invasiunea acést'a, care a condusu crestinismulu pana la marginea perirei. Atunci, in tempulu acel'a, s'a intemplat, câ o multime de *Mauri*, fiindu persecuttati de in-vingétori, s'a retrasu in *Pirenei*, si au strabatutu pana in valea de *Marnas*. Acést'a regiune o locuia pe atunci nesce pastori, unu poporu iubitoriu de pace, si nededatu la resboiu, cari au mai prefe-

ritu a lasá o parte din pamentu acelora, cari strabateau cu forti'a, decâtu a se espune unei lupte dubie pentru posesiunea ei. Dar intieptiunea adese ori ne da cele mai rele sfaturi. Ei cu acést'a au inchisu lupulu in stana. Maurii, ca nesce barbari rapitori, au intreprinsu mai multe escurgiuni in contr'a veciniloru sei, in urm'a carora acesti din urma cu incetulu s'au restrinsu la cóstele muntiloru, si in urma la verfurile acelora. Batali'a acést'a, a celoru tari in contr'a celoru debili, a nedreptatei in contr'a adevărului, a duratu siese secle, siese secle pline de batalii, in cari candu insielatiunea, candu forti'a si-jocá rol'a. Eu am ajunsu de a vedé ocupatu totu teritoriulu de Mauri. Acumu si generatiunile cele din urma a poporului pastoriu inca au delasatu regiunea. Ba totu-si nu, o familia a mai ramasu inca; si acést'a consta din unu copilu si din o féta; colibior'a loru e colo pe cóste facia cu cas'a acést'a. Tu-i vei cunósce in scurtu pe amendo; numai ei sunt adi fiii mei cei sufletesci, ér mani voru fi ai tei; câ-ci despre barbarii acesti rapitori, despre acesti *Saraceni*, nici nu voiescu a vorbí, — ei tocm'a atátu de pucinu credu in Mahomedu, ca si in Cristosu.“

Parintele *Desbrosses* statù pre unu momentu, apoi continuà:

„Atât'a despre poporime; acumu câte-va cuvinte despre regiune. Valea acést'a fara de indoiéla si-multiumesce originea unei dintre acele cutramurari, caroru de repetíte ori au fostu supusi Pireneii. Dar ce minune! Pana candu cele lalte vâi a muntiloru nostri, cari se estindu in drépt'a si in stang'a, precumu sunt vâile *St. Anglade* si *St. Maur*, se deschidu spre campia prin o plecare frumósá, cutremurulu acel'a care a formatu valea de *Marnas*, i-a inchisu ori si ce póta de iesitu asié, încátu aici suntemu — asié dicéndu — de a supr'a unui abisu adancu. Cei ce calatorescu pedestru, vér'a potu merge in comunele vecine pe câile celea batute pe cóstea muntiloru. Pe o astfeliu de cale ai venitu adi *deminétia* si tu aici.“

Dar candu vine néu'a, séu candu a incetatu acumu de-a ninge, ne despartiesce de tóta lumea pentru siese luni o bariera neinvingibila. Voiu avé dar mane sê calatorescu, de nu voiescu a petrece inca siese luni in prinsórea acést'a, asié numita *Marnas*. De la starea acést'a minunata a locului atírna si alte mai multe fenomene serióse. Candu incepe a se topí néu'a pe culme la radiiele sórelui, in adancimea vâlei cadu cu o repediune rara torinti de apa, cari ne affandu-si locu de iesitu, stagnédia acolo, si causadia turmeloru epidemii stricatióse. Langorea e inamiculu celu

adeveratu, e plag'a cea egiptana, a vâlei acestia. Tómn'a ataca poporimea diumetate, si dupa aceea vedi barbati femei si copii palidi ca cadavrele, si uscati ca scheletele, siedindu pre pamentulu golu in bordeiele sale cele miserabile a tremurá de frigu. Atunci apoi tiene mórtea unu secerisiu intre acesti deliranti fara de grige, cari nimicu nu au pastratu din religiunea loru vechia, decâtu numai fanaticismulu, inchiatur'a cea mai funesta a acestei religiuni.“

„Acést'a e o icóna fórte trista, care o infatisiedi“ — díse parintele Gabrielu. „De un'a me miru totusi, de alipirea, ce au pastratu acesti omeni facia cu regiunea acést'a vitrega.“

„Acestu fenomenu intru adeveru nu se póte de aiurea esplicá, decâtu numai din iubirea câtra pamentulu patriei, câtra acelu locu, in care ne-amu nascutu.“

„Dar din ce traiescu? Si prin ce-si castiga medilócele vietiei?“

„Din ce traiescu? Cu laptele capreloru sale celoru macre, si cu legumi, cari — de sine crescú; ér ce se atinge de activitatea loru industrialá...“

Parintele *Desbrosses* fuse intreruptu; a batutu cineva de trei ori la usi'a casei.

„Intra!“ strigà elu.

Usi'a se deschise, si se aretara pre pragulu ei unu barbatu si unu copilu.

II. Unu fostu soldatu de a lui *Massin'a*.

Acestu barbatu portá vestminte asemene unui venatoriu de frontiera, séu unui oficialu de dogana (vama); gulerulu vestmentului seu aretá, cumca dinsulu in corpulu, de care s'a tienutu, a ocupatu unu rangulu mai inaltu. Erá brigadieriu. De statura micu, dar vertosu, si plecatu pre a se ingrasiá; fisionomi'a lui erá un'a dintre acele, cari unescu asprimea cu sinceritatea.

De nu a atinsu inca anulu alu cincidiecilea, nu e departe de elu de siguru; dar perii capului lui abié incepuse a incaruntí pe la temple, si din voiosi'a misicariloru lui se potea conchide la aceea, cumca fólele nici decâtu i este spre impedecare intru implinirea datorintieloru sale oficióse.

Copilulu erá in etatea de diece — doi-spre-diece ani, cu o fisionomia astuta si privire chiara; din vestmintele-i strantióse i-se vede ici, colea pelea cea arsa de sóre.

Brigadieriu scuturà néu'a de pre uniform'a si pasíndu in ainte la lumina, salutà pre preotulu celu betranu cu atât'a sinceritate, câtu si veneratiune.

Copilulu se apropià de betranu, care-lu sarutá in frunte si-i díse:

ACOPEREMINTE DE CAPU PENTRU FEMEI IN SECLULU ALU XIV. XV. SI XVI.

„Ți-va fi frigu, fiule, apropia-te de focu si te incaldiesce!“

Copilulu nu acceptá, sê i-se repetiésca invitatiunea, ci indata si ocupà locu pe vétra, si incepù a imprasciá cenusi'a, ca sê capete pucina caldura.

„Buna sér'a, domnule parinte!“ dîse brigadierulu. „Dreptu e acea, ce-mi spuse Ioan'a? Domni'a-ta voesci sê ne lasi?“

„Dorere, asié e, iubite Rostignac; dar fi linistitu pentruca acuma e aice succesoriulu meu, Dta nu vei perde nimicu in acestu schimbu.“

Cu aceste cuvinte aretà preotulu betranu pre parintele Gabrielu, care siedea langa dînsulu.

„Ah, asié dar acestu domnu“ — dîse brigadierulu cu ceva confusiune, facêndu unu complimentu nou, — „scusati-me! De asiu fi sciutu acést'a, nu asiu fi intratu numai asié!“

„Ah, eu vedu, cumca domni'a-ta voiesci o recomandatiune formala“ — dîse preotulu celu betranu zimbîndu, — „e bine dar; *Domnulu Rostignac* numitu *mosiulu Rostignac*, odineóra soldatulu lui *Massin'a*, ér de presentu brigadierulu venatoriloru de frontiera din comunele *Marnas*, *Auglade*, s. c. l., — ér aici *domnulu Marchisu Gabrielu de Chateaugiron*, ca preotu *parintele Gabrielu*, si acuma preotulu de *Marnas*.

La titlulu: *marchisu de Chateaugiron* — brigadierulu nu se potù retiené ca sê nu-si schimosésca faci'a, si o astfeliu de schimosire nici odata nu erá semnulu unei surprînderi pline de bucuria. Preotulu celu betranu s'a aplecatu pucinu spre parintele Gabrielu, si i-a sioptitu incetu:

„Din natur'a sa, ca fostu soldatu de alui *Massin'a*, nu iubescce aristocratii; dar si mai in urma e unu omu bunu si bravu.“

„Nu me indoiescu de acést'a“, — dîse par. Gabrielu tocma asié de incetu.

Dupa acea intorcêndu-se câtra brigadieriu, i dîse cu tonu inaltu:

„Adi am venitu mai antâu in regiunea acést'a, si intru adeveru me simtiu fericitu, câ potu convení cu unu bravu ca acel'a pe a carui ajutoriu potu contá intru implinirea oficiului meu.“

Rostignac se întórse câtra preotulu celu betranu, ca si candu ar fi voitu a-lu întrebá pentru întielesulu acestoru cuvinte.

„Siedi, domnule brigadieriu“, — dîse acest'a — „si de vei mai aflá focu in caminu, aprinde pip'a, premitiendu totu-si casulu acel'a, de cumva fumulu de tutunu nu ar fi spre greutatea domnului parinte Gabrielu.“

Preotulu celu teneru facù cu capulu o miscare negativa.

Rostignac, ca se primésca invitatiunea for-

malmente, trase unu scaunu la caminu, si-scóse pip'a din pusunariu, si dupa acea indata incepura a se lasá nori de fumu câtra caminu.

„In momentulu acel'a“ — dîse preotulu betranu, — „candu ai intratu, vorbiamu chiaru despre nesce obiecte ca acele, cari si pre domni'a-ta te interesedia.“

„Ah!“ — adause brigadierulu curiosu, — „si despre ce a fostu vorb'a?“

„Parintele Gabrielu m'a întrebate despre activitatea industrialá si ramurile castigului a acestui tienutu.“

„Numai? oh, acést'a se pote spune fórte usioru!“ — strigà brigadierulu. Aceste tóte se cuprîndu in aceste patru cuvinte: comerciu de marfe oprite! De o parte *Franci'a*, de cea lalta *Spani'a*, si între amendóue valea *Marnas*. Me prîndu, câ a patr'a parte din comerciulu cu marfe oprite între amendóue tierile aceste se pestrece prin valea acést'a.“

„D'apoi domni'a-ta, domnule brigadieriu, o suferi acést'a?“ — întrebà Gabrielu zimbîndu.

„Da ce sê facu? Ve asigurediu, cumca griega si padi'a nu lipsesce din parte-mi. Pe tempulu cesarelui amu fostu facutu pe aici ordine destulu de buna, atunci asié de securi erau muntii, ca drumulu celu de tíera, ce duce de la *Parisu* la *Pontoise*; dar veni resbelulu, si cu elu ne dedera de lucru anglesii si spaniolii la mediadi, austriacii, prusii si rusii la mediana-ópte si la resaritu. Atunci nu amu mai avutu tempu de a visitá tóte, si negociatiunea ascunsa si-a serbatu dílele sale cele mai frumóse. Adi datin'a de a fi contrabanditu e intru atátu de latita pe aici, in câtu amu avé trebuintia de unu regimentu întregu, ca se putemu curatí acestu cuibu de vipere. Cu cei siese paditori de frontiera ai mei firesce nu potu efeptui nimicu.“

„Câtra acést'a se adauge si acea“ — dîse preotulu celu betranu, — „câ acestia inca numai cu sil'a mergu la patrula in munti, de candu in decursulu aloru trei luni pe patru din camaradii sei i aflara intru o strentura de munti impuscati prin capu.“

„Ah, eu me juru, câ nu me temu nimicu!“ strigà brigadierulu cu unu aeru maniosu, luandu-si pip'a din gura, — „numai o data de lu-asuu pote prin de pre *Taricu* cu o sarcina suspiciósa in spate!“

„Cine-e *Taricu* acel'a?“ întrebà parintele Gabrielu.

„Acelu-a e conducatoriulu, seu capulu *Saraceniloru*, la tóta intemplantia acel'a, a carui auctoritate se pare a fi recunoscutu de *Saraceni*, -- respunse parintele *Desbrosses*.

„Ba s'ar poté dice, câ e chiaru unu diavolu intrupatu!“ strigà brigadierulu, — „dar paciintia numai, si vomu vedé! De l'asiu avé o data numai acolo, pana unde bate carabin'a acést'a, mai multu nu voiu a dice.“ —

Brigadierulu cu aceste cuvinte si-puse pip'a de nou in dinti, si incepù a fumá cu zelu duplu.

„Domni'a-ta votedi dara la medilóce silnice?“ lu-intrebà par. Gabrielu.

„Dar ce sê facemu altcumu? Cu totu insulu trebue sê vorbimu in acea limba, care o pricepe mai bine. Aice avemu de a face cu cani reutatosi, cari nu numai latra, ci si musca. Intréba numai pre D. parinte; *Desbrosses*, pana unde a potutu merge cu ómenii acestia in restempu de patru-dieci de ani, de si a probatu tóte, câte i-a fostu numai in potintia?“

„Ah, dorere! eu nu am ajunsu nici unu rezultat“, — suspinà preotulu betranu.

„Audi dar...“

„Inse se póte“ — aduse preotulu betranu, — „eu nu am avutu capacitate destula pentru acestu lucru; Ddieu nu m'a inzestratu cu elocuentia acea, care misca si convinge.“

„Oh, oh, eu sum cu multu mai superbu de valórea argumentatiunei mele“ — adause brigadierulu, — „si indata ce l'asiu mai vedé amblandu pe langa cas'a Ioanei...“

La numirea Ioanei se facù mai atentu copilulu, care siedeá cu nepasare in anghiulu seu.

„Cine póte dice, câ Ioan'a iubescé pre Taricu?“ strigà copilulu sarindu.

„Fii linistitu, copile“ — díse brigadierulu, — „cà-ci nu e vorb'a de ea. Noi scimu, cu totii, câ Ioan'a e crestina buna si fêta de omenia.“

„E cu potintia, ca Taricu sê iubésca pre sor'a-ínea“ — díse copilulu, — „inse ea nu-lu iubescé. De s'ar intemplá si nenorocirea acést'a, m'asiu rugá, domnule brigadieru, de arm'a domnieitale.“

„Si ce ai face cu ea?“

„Acést'a nu o potu spune acuma; inse nici odata nu voiu suferí ca unu necredintiosu si Saracenu sê-mi fia cumnatu!“

Copilulu rosti cuvintele aceste cu espresiu-neá unei ure adânci

Parintele Gabrielu tacù de unu tempu in cóce; elu recugetá la acele ce a auditu.

„Eu trebue sê cunoscu fêt'a acést'a tenera“ — díse elu dupa acea.

„Domni'a-ta o vei vedé“ — response preotulu betranu, — „ea vine aici in tóta demaneti'a, ca sê-mi puna chili'a in ordu. Inse nu voiesci, mai

inainte de ce amu merge la culcatu, a cercetá cas'a, in care vei locu' in venitoriu!“

Ambii preoti se sculara, si urmara pre copilulu, care mergea inainte cu o lampa.

Cas'a parochiala avea dóue chilli; un'a, in care s'a aflatu societatea pana acuma, si un'a inca si mai miserabila, in care tóte mobilele stateau dintr'unu patu de filice, din dóue scaune de paie si din unu scaunu de rugatiuni. Acést'a erá chili'a de dormitu a parintelui *Desbrosses*. Matra-tiulu de paie de pre pamentu aretá, cumca chili'a amintita va sê sierbésca si la o a dóu'a persóna de dormitoriu peste nóptea ventória; amendoi preoti trebuiá sê-si petreca in un'a si accia-si chilia nóptea cea d'antâiu si cea din urma a conlocuirei loru.

Biseric'a, séu mai bine dicandu, capel'a o despartiá de cas'a parochiala unu cemetieru micu, in care se vedé din néua câte-va cruci negre. Capel'a nu ave nici o frumsetia, nici unu ornamentu auritu, nici o icóna santa, inse in asemenare cu cas'a parochiala erá pastrata fórté curata.

Parintele Gabrielu nu s'a potutu retiené, ca sê nu faca o observatiune.

„Aice locuesce Ddieu“ — response preotulu betranu.

Ambii ingenunchiara si-si implinira in cetu rogatiunile de sér'a, pana candu brigadierulu si copilulu stateau cu pietate in apoi'a loru.

Câte-va minute dupa acést'a ruga se reintórsera in cas'a parochiala; candu au trecut prin cemetieru, lu-atacà tus'a de nou pre parintele Gabrielu.

„Ei, ei“ — díse in sine brigadierulu, clatinandu din capu, — „tus'a acést'a nu-mi place! Cu o astfelu de tusa facea mai bine *parintele marchisu*, déca nu vinea la *Marnas*, si remanea a casa in patri'a sa.“

Dupa aceea se despartí de preoti, si se departà dimpreuna cu copilulu.

„Totu atâta díse elu, mergendu cu copilulu, — dar preotulu acestu nou de locu nu-mi place. Inainte de tóte e aristocratu, si cinc scie, ce mai póte sê aiba in sine! Altcum abie credu, câ pe langa o atare sanatate va intrebani aice. Ce cugeti tu, copile?“

„Eu? Eu nu dorescu alt'a“, — response Petru, — „decátu numai ca Ioan'a sê nu se marite dupa Taricu.“

„Vomu vedé! vomu vedé!“ murmurà brigadierulu, batandu-si cenusi'a din pipa.

(Va urmá.)

Vasiliu Mureslanu.

SALONUL.

Conversare cu cetitóriele.

(Unu poetu orientalu, — Zuleic'a cea frumósá, — cu ce se póte compará femeia, — o însusíre comuna a femeiloru, — cause mici, urmári mari, — déca si déca, — sentimentalismu, — vecin'a cantatória, — scal'a, — confusiune, — cursulu cailorn, — ce femeii mi-placu.)

Mai nainte de a incepe aceste síre, cetii poesiele lui Mirza Schafy. Unu poetu orientalu acest'a, care despre Zuleic'a cea frumósá a scrisu o multíme de cantace dragalásie, încátu totu sê le cetesci. Intre tóte inse mai multu mi-place poesí'a prima, in care poetulu canta, cá nu póte sê asemene Zuleic'a sa nici cu angerii din ceriu, nici cu rósele fragede, nici cu eternulu sóre, — pentru cá angerii nu iubescu, rósele au ghimpi ce impungu, si sórele apune sér'a, — Zuleic'a unic'a n'are nici unulu din aceste defecte, — Zuleic'a sémena numai cu sine ins'a-si.

Abstragandu de la ori ce sentimentalismu, poetulu are dreptu. Zuleic'a nu póte semená cu alta fintia pe pamentu, pentru cá Zuleic'a a fostu — femeia, creatiunea cea mai admirabila a lui Domnedieu. Femeile nu se potu compará decátu numai cu femeii.

Se inticlege de sine, cá totu-de-una aceea ni se va paré mai frumósá si mai incantatória, pentru carea nutrimu amoru séu celu pucinu simpatia. Nici odata nu vomu gasí dóue femeii egalú frumóse, cá-ci nici nu sunt. Femeile difera multu un'a de alt'a si numai o însusíre li e comuna, — amorulu

Femeia fara amoru nu esiste.

Renumit'a dómna Stael díce, cá anim'a femeiesca e atátu de capabila pentru amoru, încátu deja si atunce iubescu, candu inca nu scie pe cine si cum are sê-lu iubésca.

Sentimental'a Flora Tristan inse afirma si mai multu in privinti'a acést'a, dins'a díce, cá femeile chiar asié nu potu trái fara amoru, ca fara — aeru.

Unele dintre onorabilele nóstre cetitórie de siguru voru scuturá capulu lorú contradicatoriu la cetirea acestorú din urma síre.

Si se póte, cá nu fara cuventu acceptabilu. Mai alesu, déca e dreptu ce a scrisu Balzac, cá adeca amoru nu e decátu o poesia individuala, si tóte câte s'au scrisu pan'acuma despre acestu simtiementu sacru, sunt numai flécuri si mintiuni.

Inse Balzac a esageratu si elu, cum de multe ori facu literatii — in lips'a argumintelorú. Séu póte a avutu atare causa sê sustiena partea a dóu'a a asertiunii sale. Dóra a iubitu cu focu, si iubindu a observatu, cá o difinitie precisa a amorului nu se póte face. Séu dóra fu insielatu, si atunce a eslamatu, cá tóte câte s'au scrisu despre amoru, sunt flécuri si mintiuni.

Si un'a si alt'a s'a potutu intemplá.

De multu ori causele cele mai bagatele au produsu cele mai renumite opuri. Shakespeare déca din petulantia n'ar fi furatu unu cerbu, n'ar fi fostu silitu sê fuga la Londr'a si acolo nu s'ar fi facutu actoru, si in urma n'ar fi devenitu celu mai mare poetu alu lumii. Déca lord Byron n'ar fi fostu sciopu si pucinu ambitfosu, n'ar fi scrisu poesíile sale ce resufla unu aeru de misantropu. Si nici Molière n'ar fi scrisu „Misanthropulu,” de n'ar fi avutu o femeia ca Celimène din acést'a piesa

Vedeti dara, amabile cetitórie, ce rolu a jocatú si jóca acestu micu cuventu „déca! “de esemplu, déca femeile romane voru fi la inaltímea misiunii lorú, sórtea generatiunii venitórie va fi garantata, — déca amurulu . . .

Dar nu cumva sê cadu in vârtejulu sentimentalismului!

N'ar fi mirare, de cumva asiú pati un'a ca acést'a. Nu de multu sosíi din paduriti'a orasiului, unde nu-mi lipsi nimica pentru escitarea sentimentalismului : nici sér'a frumósá, nici lun'a si stelele, nici arborii cu sióp-tele zefriloru, nici laculu silentiosu, si in fine nici chiar damele frumóse si . . . . .

Dar éta. eram cátu p'ací sê uitu, cá damele acele, cu cari avui onórea a petrece sér'a, sunt cele mai diligente cetitórie ale „Familiei,” si prin urmare voru cetí si aceste síre!

Se conversámu dara despre altele!

A, ce s'aude!? Sunete de musica!

Peste drumu in cas'a ce e vis à vis de mine vedu adese ori in ferésta unu capu de copilitia. Acést'a domnióra a inceputu sê cante la forte-pianu. Punu pén'a pe mésa. Deschidu ferestile s'audu mai bine viersulu ei sonorú. Cine ar siedé atunce la mésa, candu in apropiare s'aude unu cantecu femeiescu?!

Aprindu o tigara si ascultu.

Trecú unu patrariu de óra si eu inca totu ascultu. Inr'aceste dins'a cantá ne'ncetatu scal'a. Ast'a e numai introductiunea, cugetu eu, acusi voui sê me delectezu in nesce trille admirabile, — si ascultu mai departe cu paciintia.

Trecú altu patrariu, alu doile, alu treile, si nu mai scíu alu câte-le, dar dins'a canta si acuma totu scal'a si érași scal'a.

Inchidu ferestile. Facu baricada, ca nu cumva sê mai petrunda pana la mine vr'unu tonu raticetoriu.

Si me punu ér la mésa sê continuu conversarea inceputa. Dar capulu meu e plinu de scala, si inaintea mea tóte sírele mi paru ca nesce c—d—e—f—g—a—h, si in confusiunea mea nu mai scíu ce scrisi pan'acuma.

Am cetitu unde-va, cá Bethowen odata a fostu atátu de confusu, încátu mergandu intr'o ospetaría, si a cerutu o tarifa de mancári, si facandu pe dosulu acesteia câte-va linie, incepú sê compuna o melodía; peste câte-va minute, candu baiatulú i aduse sup'a, se uitá la dinsulu cu uimire, si dícandu-i: „Eu deja am prandítu,” — a platitu si s'a dusu.

Ce diferintia este între Bethowen si între mine, cam asemenea e si deosebirea si in cátu privesce gradulu confusiunii nóstre. Eu adeca scíu pré bine, cá acuma e luni sér'a, prin urmare eri a fostu domineca, si atunce s'a ténutu cursulu cailorú.

Ce este cursulu cailorú?

O petrecere a aristocratiei. Ultim'a convenire a „crème“ ului. Si-apoi se ducu toti la tíera, la scaldi si la alte escursiuni de véra.

Cursulu cailorú pentru ómenii „sport“-ului e o serbatóre. Barbati din tíeri indepartate vinu sê asiste la acést'a solenitate.

Si intru adeveru si pentru noi laicii, carii din darulu lui Domnediu n'avemu nici cai scumpi, nici alte

interese pentru triumfulu cutarua séu altui'a, — cursulu totusi ni ofera multe placeri.

Éta bate ór'a! Pe aren'a luptei se ivescu patru calareti, séu mai bine patru „jockey“ calari, căci calareti acesti'a nici toti patru nu apésa atât'a, cătu ar apésa unu omu sanetosu din provincia.

Publiculu se uita la ei. Si inainte incepu a pronuncia sentinti'a, care dintre ei va invinge. Numai decātu se si facu multe remasiaguri. Albulu va triumfá. Ba rosiulu! Ba vñetulu! Se aude in giuru de noi.

In fine se dá semnulu. Ca sagetile lasate din arcuri sbóra caii de odata. Éta cá unulu a intrecutu cu multu pe ceialalti. Acel'a va castigá premiulu! — strigá unii. Albulu a remasu cu vr'o doi stangeni innapoi'a lui. Dar nefericitulu rosiu e chiar celu mai de pe urma. Ce rusine! Lu-compatimescu toti.

Éta cá deja sunt la midiloculu drumului! Vñetulu, care pan'acuma fu totu celu d'antâtu incepe a scapetá. Uitati-ve, albulu lu si ajunsé! Inca dóue secunde! Si-lu intrecú. Dar rosiulu? Acest'a incepe a inaintá cu mai multa repediune decātu pan' acuma. Si cine ar fi crediutu? E chiar intr'o directiune cu albulu.

— O suta de florini, cá va triumfá albulu.

— Dóue sute, cá va invinge rosiulu.

N'avemu s'asceptâmu multu. Resultatulu se va scéi numai decātu. Éta se intorecu catra tînta! Rosiulu si albulu alérge asemenea. Nici unulu nu e mai nainte ca nimica. Inse rosiulu prin istetîmea sa si-a eluptatu avantagiulu acel'a, cá e mai aproape de cercu, prin urmare albulu trebuie sê faca unu cercu mai mare.

Atentiunea toturora e aîntita acuma numai a supra acestoru doi cai cá ei cei doi emulanti nu mai potú avé nici o sperantia la victoria.

Inca unu minutu! Ambii calareti si-impintena caii cumplitu Pintenii nu se vedu de sange.. Caii desvólta o întîme ca paserile in aeru.

Dar ce strigatu s'aude de-odata? Totu publiculu striga „hurra!“ Rosiulu a invinsu, cu unu — capu de calu.

Dup'aceste facemu o revista a supra publicului. A, ce spectacolu interesantu! Ce publicu elegantu! Admirâmu toaletele cele mai nóue, mai multu inse frumseti'a damelor. Sunt multe dame frumóse aice, carora poetulu italianu i-ar poté adresá de nou sublele sale cuvinte:

Felice chi vi mira, ma piú felice chi per voi sospira!
Felicissimo chi sospirando fa sospirar voi!

Cu tóte aceste inse eu n'asiu fi adresatu nici uneia aceste cuvinte. Pentru ce? Pentru cá cele presente nu sunt — romane. Admiru frumseti'a straine-loru, dar nu le potú iubi. Tienu multu la moralulu cantecului:

Nalta-e Flórea si frumósa,
Si la fatia-e gratiósá,
Dar nu-mi place. Scéi de ce?
Nu-e romana! Pentr' acea.

Iosifu Vulcanu.

CE E NOU?

* * * (*Balulu de curte*), care s'a tîenutu luni sér'a in castelulu regescu de Bud'a, a duratu pana deminéti'a la trei óre. Maj. Loru regele si regin'a s'au infatísiatu la

10 óre, si au remasu in balu pana la o óra dupa miédia-nópte. Regele a conversatu cu mai multi insi dintre óspeti, intre altii si cu deputatulu nostru natiunalu dlu Eugeniu Cucu, si deosebitu cu acest'a a petrecutu unu tempu mai indelungatu.

* * * (*Diel'a Ungariei*) in septeman'a trecuta a alesu o comisiune, care are sê compuna unu proieptu de adresa ca respunsu la conventulu de tron. Deputatii romani dd. Gruescu si Buteanu si-au predatu credentiunalele. Dlu Babesiu, fiindu alesu in dóue locuri, a renunciatu la cerculu San' Nicolau din Torontalu.

* * * (*Fóia oficiala in septeman'a trecuta*) erá fórté interesanta, cá-ci organisandu-se curi'a regésca, in fia care diua publicá cele mai nóue numiri in functiuni. Pan' acuma dintre romani fara numiti dd. Ladislau Vasiliu Popu presiedinte de senatu la tabl'a septemvirala, Emanuilu Gozsdu si Ioanu Alduleanu judi la septemviratu, Ioanu Puscariu jude supra-numerariu totu acolo, — L. Bogdanu jude la tabl'a regésca.

* * * (*Casina in Satumare*.) Unu amicu din comitatulu Satumare ni comunica o idea buna, adeca infintierea unei casine romane in orasiulu Satumare. In acest'a privintia precum dinsulu ni scrie, s'au si facutu nescari pasi si se speréza unu resultatu favorabilu. Amiculu nostru si-esprima dorinti'a, ca unulu dintre domnii protopopi, séu chiar dlu canonicu onorariu Ioane Darabantu sê conchiame inteliginti'a la o conferintia in caus'a acést'a, cu care ocaziune ide'a de siguru s'ar primí cu multu entusiasmu. Dorimu, ca acést'a idea sê nu remana totu numai idea, ci sê se si infintieze. Nicari mai mare necesitate de o casina natiunala nu este decātu in comitatulu Satumare, unde numai in alu sieptele satu se gasesce câte unu diuariu romanescu.

* * * (*Solenitate bisericesca*.) Santîrea bisericeii romane gr. c. in comunitatea Sîreagu in Transilvani'a s'a intemplatu la 5 maiu. La acést'a festivitate a celebratu parintele protopopu alu Becleanului dlu Georgiu Tecariu, coasistandu si parintele protopopu alu Chiuzei dlu Ioanu Popu Papiriu, si inca siepte-spre-diece alti preoti, in presinti'a unui publicu numerosu. Dupa predicatiunea dlui prota Tecariu, preotulu localu dlu Petru Muresianu Sîreaganulu a facutu istoriculu edificii bisericeii, din care s'a vedíutu cá unu poporu micu de 388 de suflete a edificatu o bisericu in pretiu de 7000 fl. numai din pedepsele rurale. Ce nu produce vointi'a buna!? Onóre preotului localu si antistiloru comunali!

* * * (*Primulu advocatu romanu*) in comitatulu Solnocului interioru, dlu Ioanu Tohati, si-a deschisu cancelari'a advocatíala in capital'a comitatului, adeca in Desiu. I dorimu succesu bunu!

* * * (*Necrologu*.) Mihaiu Cupsi'a, notariu comitatusu in Solnoculu interioru a repausatu la 2 maiu. Natiunea a pierdutu in repausatulu unu teneru de mare sperantia. Fia-i tierin'a usióra!

* * * (*Renunítulu secretariu episcopescu*) de la Lugosiu, dlu Olteanu, a petrecutu câte-va díle la Pest'a. Nu anuciâmu scirea acést'a pentru cá dóra ar fi vr'unu evenimentu mare, — ci numai ca sê potemu spune cetitoriloru nostri, cá dsa contribuindu pentru spelele maiatului romanescu de aice, s'a inserisu in lista asié: „Schönbach de la Lugosiu.“ Noi din parteni i acordâmu acést'a numire, de cumva i place, cá-ci de meritulu lu-merita.

* * * (*Obscurantismu*.) Ni se scrie din comitatulu Satumare, cá unu protopopu de acolo in serbatorile

Pasciloru a vestitu poporeniloru sei in biserica, cumca acestia sê serbeze tôte joile de la Pasci pana la Rosalie, intocmai ca diu'a de Pasci, si adeca sê nu lucre nimica pentru dinsi. ci numai in — „claca“ la altii. Ne mirâmu, cum unu omu luminatu, de care trece si respectivulu dnu protopopu, pôte sê deie asemenea svaturi poporeniloru sei. Ar fi bine, ca dñi'a sa sê cetêsca articolulu despre serbatorile nôstre bisericesci, scrisu de dlu Georgiu Baritiu in calindariulu seu edatu in anii 1854 — 55 si astfelu sê i se deschidia ochii!

* * * (Necrologu.) Crud'a mórte éra si rupse o flóre din pomulu natiunii! Tenerimea romana cu adanca gele pretrecu la mormentu in 9 maiu osemintele studintelui de a opt'a clasa Nicolau Juhasu. Repausatulu fu unulu dintre cei mai emininti studinti. Fia-i tierin'a usióra!

* * * (Noi avocati romani.) DD. Novacu, Hornoiu (din cottulu Aradu) si Ionu Lenghielu (din cottulu Satumare) facura in dílele trecute censur'a avocatiála in legile comune si cambiale. Succesu bunu in aপরarea intereseloru poporului romanu!

Literatura si arte.

* * * („Panteonulu Romanu“) e deja tiparitu de totu si in scurtu tempu si compactorulu va fini imbrosiurarea, inse legarea editiuniloru de lúcsu nu se pôte face in dóue trei díle. Deci numai de nífca indulgentia ne mai rogâmu inca. Eleganti'a editiunii va recompensá acceptarea indelungata.

* * * (Stagiunea teatrala la Bucuresci s'a incheiatu.) Dlu Pasca i cu o trupa bine alésa va face si anulu acest'a o excursiune artistica, si a nume incependu la Brail'a, prin tôte orasiile Romaniei de peste Milcovu, prin Bucovin'a, apoi Transilvani'a si Banatu. Reportoriulu dlui Pascali e compusu din cele mai celebre piese comice si dramatice, cari au avutu resunetulu celu mai mare in tóta Europ'a, si cu aceste din dóue drame si comedii natiunale, cari au reportatu celu mai mare succesu in literatur'a romana. Afara de aceste piese, eminente, dlu Pascali va represintá si o incercare compusa de redactorulu acestei foi.

Din strainetate.

‡ (Arderea unui teatru.) In Neapolea in lun'a trecuta a fostu unu incendiu mare. Teatrulu Bellini la Tossa del Grano s'a prefacutu in cenusie. Erá tocmai ca sê se jóce in diu'a acea 17 apr. „Ernani“, candu dupa amédi erupsera flacari din laintrulu teatrului. Numai energi'a ostasiloru si stingatoriloru a efectuitu mantuirea a mai multe edificie pompóse. De órece inca nu s'a fostu inceputu pies'a, nime nu a arsu in laintru, dar Neapolea totusi are dauna de unu teatru frumosu si placutu.

‡ (Fidelitate pana la mórte.) Cutremurulu de la anulu 1861, 20 martiu a ruinatu cu totulu cetatea Mendor'a. — Dintre 17 mii de locuitoriu cincispre-diece ramasera sub ruine. Intre cei astrucati de ruine a fostu si unu Francu, Tesser, cu intrég'a-i familia; sermanii gemeau sdroboti, fara sperare. Unu amicu alu seu, care scapase cumva, cautá dupa elu, inse nu l'a potutu observá. Togmai voiá sê se reintórne fara resultatu, candu audí unu urletu de cane. Adeca canele amicului seu cunoscëndulu, nu a sciutu cum se faca cunoscutu cá

stapanulu seu e in periclu incepù a urlá. Tesser si famili'a lui fu eliberatu. Candu si canele a scapatu, se asiediá la petióriile stapanului si de locu a peritu.

‡ (Premiulu imperatesei Eugeni'a.) Imperatésa Franciei iubesce multu artile frumóse, pe scrietorii mai renumiti de multe ori i suprinde câte cu unu premiu, ma artistiloru mai escelinti inca le imparte daru. De curendu domnisiór'a Favart avù norocirea a fi chiamata de imperatés'a in logi'a de curte, unde Eugeni'a luá frumos'a bratiuleta de pre man'a sa stanga si o predede artei. Imperatulu inca a fostu indestulitu, si suridiendu díse catra artista: „Domni'a-vóstra si scrietorii sunteti unu trupu si unu sufletu, unulu fara altulu sunteti nule, éra la olalta aveti pretiu peste milióne!“ Dsiór'a Favart fece modest'a observare, cá scrietorii suntu numerii, inse spre norocire langa numeri se intrebuintiédia si nulele, ea este indestulata si cu pretiulu lor.

‡ (Unu diuarin francesu) scrie urmatóriele: „Recumendâmu atentiunei onrab. publicu cetitoriu urmatori'a epistola primita de la unu prenumerante alu nostru. „Dle Redactoru! Ti-este cunoscutu, cá sum unulu din cei mai zelosi partenitori ai literaturéi nôstre, cá sum unulu din cei mai vechi prenumeranti ai pretiutei dtale foi, deci mi iau libertatea a te rogá sê-mi implinesci o rogare. — Dta ai cunoscentia cu mai multe dame, cari suntu prenumerate la foi'a dtale. — Eu sum unu june seracu, asiú avé voia sê me casatoreescu, inse nu am pe nime patronu, si adi fara patroni nu mergi departe. Cu aceste dar voiescu a te rogá, ca sê me recomendi frumóseloru dtale prenumerante. Facultátele mele materiale si spirituale nu suntu mari si multe, dar atáta ti-potu spune, si te asigurediu cá fiitori'a mea socia va fi un'a din cele mai fericite, cá-ci tôte i le voiu face, sê nu aiba pretestu a se plange in contr'a mea. Aice alaturu fotografi'a mea, din care poti vedé cá sum destulu de modernu. Condituni nu punu, numai un'a, si acea e, se fia blondina si nalta. De va fi avuta nu-mi pasa, de va fi seraca, vomu necasí cumva.“ — Poftimu, on. prenumerante, nu lasati bietulu teneru ca sê astepte multu, concursurile suntu a se tramite la redactiunea mea.“

‡ (Unu rege, care nu iubesce societatea ómeniloru.) Regele din Bavari'a, a avutu de cugetu sê cerceteze curtea de Stuttgart. Abié s'a latitu faim'a acést'a, indata incepura diuarele straine a presupune ceva cauza politica. „Se insiela strainii, — díce unu diuarin din Bavari'a — principele decand a fostu morbosu, e fórtre retrasu, asié incátu de unu tempu incóce se simte bine déca pôte se siédia totu in chilia. Acuma nu-i place a se aretá in locuri publice, nu iesa la preambulare cu cales'a, cá-ci i frica sê nu supere pre cineva ne potendu-lu resalutá. Nu-i place sê védia ómeni, cátu pôte se retrage inca si de la lucrurile sale oficióse. Are o mangaiare, cá marele principe Adalbert e totu in giurulu lui, care la festivítati lu-represinta. — In desiertu se fragmenta ministrii, regele e totu tacutu si posomoritu. In lun'a trecuta gardistii a serbatu iubileulu de dóue sute de ani; regele fu rogatu sê se scóbóre in curte sê participeze si elu cátu de pucinu. Inse regele a refusat. La audiulu invitárii fati'a lui se inshimbá si numai de cátu se inshise in chilia.

‡ (Balulu din Tuillerie.) Pe la mediulu lunei trecu e a fostu ultimulu si celu mai cercetat balu in Tuillerie. La acestu balu a participatu si principele Carolu din Prusi'a cu socia s'a. La diece óre, in sér'a

balului, intră imperatului Napoleon III. de bratîu cu soci'a principelui Carolu. Princes'a avea toaleta frumósá. In vestimentulu seu de metasa alba in frumsetiatu cu róse, si cu stralucit'a-i diadema a incantatu pe toti. Inse frumós'a si incantatóri, a imperatésa Eugeni'a de bratîu cu principele Carolu a rapitu animile toturora. Frumseti'a-i rara fu potentiata prin toalet'a sa gustuósá. In vestimentulu de metasa verde asemené in frumsetiatu cu flori, diadem'a fórté frumósá si pretiósá, peru-i peptenatu cu multa maestria cu unu „Regent“ intre vucle semená cu o dîna. Imperatés'a si acum — la alu patru dieci si doile anu — e o frumsetia strordinaria, cu surisulu ei si-acum e cu farmecu.

‡ (*Femei ca jude.*) Emanciparea femeiloru adi se discuta la tóte popórele civilisate ale Europei. In Tunis se afla judeci de femei, alu câroru oficiu este a priveghiá a supr'a vietiei casnice, si a medilocí bun'a intielegere intre cei casatoriti. Inante de a incepe procesu de despartîre, judecii facu pasi spre ai impacá. Mai departe au o ocupatiune demna de lauda, ca sê cerceteze temnitiele, si unde santu femei, sê faca dispusatiuni ca sê fia provediute ca femeile.

‡ (*O artista placuta.*) Renumit'a artista Virgini'a Dejazet favorit'a lui Beranger, éra a pasitu pe scena in teatrulu seu propriu, ast'a dî parisianii au numerat'o intre dîlele de serbatória. Se pare cá anii, — cari pre altii imbetranescu, pe asta artista n'au potutu infrange. Ea si asta-di, este in fatia buna, si adi sê pare cá e asié de frageda ca atunci, candu declamá poesiele betranului poetu Beranger. Candu se ivesce pe scena, parisianii finunda teatrulu, si-apoi obositi de aplausele continue cu fetie voióse si fericiti paresescu templulu Thaliei. Cu aplause o primescu, cu aplause o privescu disparandu dupa culise, si éra aplauda ca sê mai póta vedé pre — tenerica copila. Ea e trecuta de siepte-dieci de ani.

‡ (*Serisorile remase de Berryer.*) Inca pe tempulu candu traia Berryer o societate constatatória din patru-dieci de membri, a cumperatu scrisorile betranului oratoru, nu numai pentru tesaurii ce santu pusé în acele scrisori, ci sê ajutore — pe Berryer devenitu pe atunci intr'o stare nefavoritória. Cetîmu, cá in scurtu vorbirile dietali si alte opuri de ale lui, voru aparé cu explicatiuni in cutare diariu. Tenerulu si renumitul publicistu Lacombeot, membru laureatu alu academiei, este provocatu a face acestu servitiu placutu cu atátu mai vertosu, cá-ci dinsulu a traitu in amicitia cu Berryer, elu va descrie si biografi'a marelui oratoru. — Manuscriptele contienu cam la optu-dieci de brosiure, si intre aceste se afla si epistolele lui Berryer, pre care punu fórté mare pundu. — Tóte epistolele elu le-a scrisu, éra tóte cele primite le-a pastratu de la anulu 1816 pana la mórté. Se afla epistole de la Lamennais, Dupin, Bonaparte Ludovicu Napoleon. La orice intemplare, din aceste voru esí multe la lumina.

‡ (*Din viéti'a unui artistu.*) „Lupt'a gladiatoriloru de Mecsico“ e titlulu pomposului tablou, ce atrage publiculu parisianu in „Salon“, díce Oscar Comettant in diariulu „Sieclel“. Acestu opu, intru adeveru, e unulu din acele ce sunt productiunile geniiloru. Creatoriulu acestuiu tablou e contele Waldeck, nascutu pe la revolutiunea francesa. Amiculu celu mai intimu a lui Danton. A fostu martoru oculariu evenimenteloru insemnate a revolutiunii; si adi i place a enerá unele din acele miscári si omulu lu-asculta cu

placere, cá ci in enararea lui este o dulcétiá, unu farmecu. — Dupa ce a scapatu viéti'a amicului seu Levaillent, a renumitului caletoriu, a intratu in óstea Italiana. In óstea acést'a apoi a mersu in Egiptu, si de óre ce a fostu cantaretiu bunu, pretutindene a fostu primitu bine. Odata a fostu onoratu a poté cantá cu ocaziune nuntiei Dubois de Iancigny ca baritonu in duetu cu fic'a regelui Cabul. — A caletoritu prin Nubi'a, Abisini'a, Mozambique, pe la fluviile Nilu, Ganges si Surcouf s. a. La Molo, in rangu de tenente, a caditu in man'a inimiciloru englesi, si ca prinsonieru a petrecutu trei ani in Pelenke, unde edificandu-si o coliba, a depinsu ruinele si regiunile cele mai frumóse. In urma pentru diliginti'a sa, fu alesu membru la societatea archaeologica din Americ'a. De presentu s'a asediatu in Mecsico, cá-ci precum s'a exprimatú insusi: „Am inceputu si eu a imbetraní, sum deja de o suta si patru de ani, credu dara cá in etate acést'a mi-va fi trebuintia de repausu.“ In etate de optu-dieci-si doi de ani, s'a casatoritu a dóu'a-óra, si din ast'a casatoria are unu fiu de optu-spre-diece ani, care sémena multu cu dinsulu. De cumva ar traí fiulu seu celu mai betranu, acel'a ar fi de optu dieci si cinci de ani.

Felurite.

‡ (*Acopereminte de capu pentru femei in seclulu alu XIV, XV, si XVI.*) Istori'a portului diferiteloru popóre, face o parte interesanta din istori'a civilisatiunei. — Lumea antica inca a facutu deosebire intre a coperemintele de capu pentru barbati, si intre cele pentru femei; pentru barbati se folosiau pelerii, éra femeile portau cârpe si véluri. Popórele de la resaritu pe atunci inca nu cunoscau paleri'a, — ast'a o potemu deduce de acolo, cá monumintele egipteniloru si a le asirieniloru tóte sunt fara de acopereminte de capu. La grecii antichi se foloseu acopereminte contr'a sórelui si a frigului, dar ómeni mai avuti si din familie mai innalte amblau cu capulu golu, afara de candu caletoriau; asemene si femeile portau vélu numai in casuri estraordinarie, din lipsa. Numai jidanele fura silite a se acoperi pe capu dupa ce se maritau. Betranii si morbosii inca se acoperiau pe capu, si acestu acoperimentu grecii l'au numitu Theristrion, éra la Romani palliolum, si numai mai tardíu a venitu in usu, in Greci'a si in Itali'a, asié numitul pilous, pileum, pileolus, ce se póte observá si pe monumintele de mai incóce. Subu clim'a mai calda a potutu lipsi acoperemintele, dar nu si sub clim'a mai rece. Serietorii greci si romani amintescu despre acoperemintele Galiloru si a Germaniloru. Cu tóte aceste aceste se vede, cá acoperemintele de capu, numai dupa resbelele cruciati, paru a atrage atentiunea ómeniloru.

Consemnarea

Obiectelorú intrate, la Asociatiunea natiunala aradana, pentru cultur'a poporului romanu, intru springinirea sortitureri de loteria, ce se va arangiá in folosulu fondului Asociatiunei pe adunarea generala din lun'a lui Iunii 1869. si adeva de la urmatórele dame romane contribuitoare.

(Continuare.)

39. Dsiór'a Julian'a A. Popovicu din Aradu ocutia de masa cu acoperisiu lucratu in brodaria mf. propria.

40. Dsiór'a Ecatarin'a A. Popoviciu din Aradu unu saculetiu de parete lucratu pe postavu rosiiu, cu brodaria de margele mf. propria.

41. Dsiór'a Paulin'a Ratiu din Aradu; o tasa sub lampa de lana colorita, cosuta cu margele, mf. propria.

42. Dómn'a Josefín'a de Mocioni nasc: Barones'a de Bruderu din Verpelét: unu album pretiosu.

43. Dómn'a Josefín'a de Mocioni nasc: Barones'a de Bruderu din Verpelét: o cutia de masa, de lemnu lucrata in mosaicu; alu doilea donu.

44. Dómn'a Ecatarin'a Popoviciu nasc: Mornaila din Comlosiu: o icóna a St. Petru lucrata in brodaria mf. propria.

45. Dsiór'a Mari'a Popoviciu din Mercin'a cottulu Carasiu: o perina de canapea tiesuta din fire de argintu si lucrata in brodaria mf. propria.

46. Dsiór'a Viór'a Sierbanu din Bt. Comlosiu: unu aternagiu de stergura lucratu in brodaria mf. propria.

47. Dsiór'a Ilc'a Lupu din Bt. Comlosiu: unu orologieriu brodaritu mf. propria.

48. Dsiór'a Ilc'a Lupu din Bt. Comlosiu unu desemnu de mana propria.

49. Dsiór'a Elen'a Horgia din Aradu: o caciula comota de lana lucrata cu fire de bronzu si de argintu cu ciucurele din fire de aur u impletita mf. propria.

50. Dsiór'a Mari'a Ratiu din Lipov'a: unu covoru lucratu in brodaria mf. propria.

51. Domnisiór'a Aureli'a Ratiu din Lipov'a: o villa lucrata in icona brodarita mf. propria.

52. Dsiór'a Iuli'a Ratiu din Lipov'a unu orologieriu brodaritu cu margele mf. propria.

53. Dsiór'a August'a Schelegianu din Lipov'a unu aternagiu de vestminte brodaritu cu flori si cu margele mf. pr.

54. Dsiór'a Julian'a P. Simonu din Lipov'a unu antescutu (catrintia) de batistuc - clair lucrata cu masina de cosutu cu mana proprie.

55. Dómn'a Ersili'a Magdu din Sioimosiu o marsaritia de batistu dantalita mf. pr.

56. Dsiór'a Hersila Magdu din Sioimosiu o mara de busunaru de batistu brodaritu mf. pr.

57. Dsiór'a Otili'a Mihailoviciu din Radn'a unu buchetu de flori lucratu pre drotu cu lana colorita intru o cutia de pastrare mf. pr.

58. Dómn'a Ermin'a Popoviciu Desseanu nasc. Ratiu din Aradu, unu covoru lucratu in brodaria cu representatiunea Minervei mf. pr.

59. Dómn'a Julian'a Bonciu nasc. de Misiciu din Aradu unu service de thee de porcelanu finu auritu pentru 6 persóne.

60. Dsiór'a Etele'a Bonciu din Aradu unu aternagiu de vestminte in cadra de lemnu scobitu, decoratu cu brodaria de margele cu frangii de aur u pe postavu rosiiu mf. pr.

61. Dómn'a Emili'a Halicu nasc. Sierbanu din Buteni o corfa decorata cu frupte imitate si amplute cu parfumerii.

62. Dn'a Mari'a Belgye nasc. Arcosi din Siri'a o, tasa de lampa din margele mf. pr.

63. Dsiór'a Teodor'a Arcosi din Aradu, o tasa de masa cu decoratiuni de brodaritura mf. pr.

64. Dsiór'a Sofi'a Ciobota din Simandu, o tasa de

lampa brodarita si decorata cu garnitura de margele mf. pr.

65. Dsiór'a Emili'a Mladinu din Macea o caciula comota legata din lana de berlinu cu fire de aur u si argintu si cu ciucurele din fire de aur u mf. pr.

66. Dsiór'a Nina Iloviciu din Chitigházu unu atramentariu in forma de bute din sticla pe tasa de lemnu decoratu cu bronzu.

67. Dsiór'a Elen'a Iloviciu din Chitigházu unu atramentariu de pravoriu de sticla in petamentu de lemnu bronzatu.

68. Dómn'a An'a Machi din Aldesti, o parecha de papuci brodariti mf. pr.

69. Dómn'a An'a Miculescu nasc. Ratiu din Pest'a, o perina de orologiu, brodarita cu margele si janilie de postamentu de catifea mf. pr.

70. Dsiór'a Juli'a Bugarinu din Cebza (cottul Torontalu) unu idealu femeiescu lucratu in brodarii eleganta cu ghirlanda cosuta in matasa cu fire de aur u pusa sub sticla cu rame de aur u in forma de icóna mf. pr.

(Se va continuá.)

Gacitura de numeri si semne.

De Elisabeta Olteanu.

10:9: 2:93,, 411,,8;12. 4,913,;

13.93:122, :8,,1,,

10:9: 2:93,, 9,,8, 6;11, 211,3,913,;

12.8. 10;13. 13,, 4. 11,2,,

3:11' :8;11: 9,, 121311: 1 :13.,

2,,12:5.13, ,9 12,9,,7,, 13.,

10:9. 8:9: 14.3, 2,,8,, 1:13.

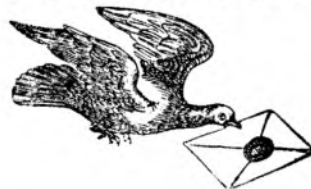
10. 91311,, 13.9. 10., 1013,, 7,, 8.,,

Deslegarea gacituri de semne din nr. 15.

Pe badea lu-prindu frigurile,
Treb'e sê tienu vinerile,
Vinerile cu mancare
Dór'a l'oru prinde mai tare,
L'oru prinde sê nu-lu 'ncete,
C'a 'nsielatu pe multe fete.

Deslegare luna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Susana Popu, Agatic'a Lobontiu.

POST'A REDACTIUNII.

Versurile: De amorn, — O deminétia, — Nuu ciulu primaverei, — Salvatorulu romanismului, — Vócea jun elai morbosu, nu se póte publicá.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.